

УНА
САНІТАРНА ІНСТРУКЦІЯ Ч. 1/44

для Командирів В.О., Курінних, сотенних, медиків-фельчерів, сотенних, чотових та роевих санітарів.

1. Забороняється чужинцям-лікарям переводити будьякі операції, хіба за згодою і під наглядом лікарів-українців.
2. Лікарі, медики-фельчери, сотенні санітарі є фаховими дорадниками командирів і вони мусять цих фахових порад, якщо позвадять на це умовини, придержуватися.
3. Сотенні чи чотові санітарі переводять до два тижні перегляд відділів, звертаючи увагу на чистоту тіла, воні усіх родів, коросту, полові недуги і тим подібні.
4. Стрільці не можуть носити волосся довше понад 7 см, а це з огляду на неможливість частого миття голови.
5. Стрільців, які були давніше як перед роком щеплені, треба негайно перещепити проти червного тифу, паратифу А і В та червінки. Це мають перевести медики-фельчери В.О., а щеплянку запотребовувати від окру. лікарів з округ даної В.О.
6. Як найгостріше забороняється затруднювати жінок як санітарок при військових відділах та штабах В.О.
7. На кожному постю, в одну годину від початку постю, має бути побудована латрина для коної чоти, котру мусять побудувати чотові санітарі при побочі коної санітарів. Латрина вигладає в цей спосіб: Рів довгті на 1.5 м., широкій на 70 см. - глибокий залежно від постю 0.50 - 1 м., - на двох кінцях над якою дручок, яка довкола замостована гіллям. Яму слід щоденно присипувати землею, а при відході яму зовсім засипати а урядження усунути. За це відвічають чотові санітарі перед командирами та медиками-фельчерами.
8. На кожному постю санітар мусять бадати воду чи надається до вжитку /добра вода мусять бути прозора, вільна від занечищеня та запаху/.
9. Їжа, перед видачею стрільцям, мусять бути рівнож контрольована через санітаря /якщо позваляють на це умовини/ чи смачна, достаточна у відживці складники та вітаміни/.
10. Стрільці мусять споживати як найбільше молока, яєць, чеснока, цибулі та овочів.
11. На постоях пересушувати онучки.
12. Медик-фельчер В.О. звітує 30-го дня кожного місяця Краєвому Лікареві після взору в "Організації Служби Здоров'я при відділах", а сотенні санітарі звітують йому на письмі 20-го дня кожного місяця, після взору вище згадані інструкції.
13. Як найощадніше поводитися з ліками та перев'язочним матеріалом. Раненим давати лише застрахи проти стовбнякової сироватки, а раненим в черевну яму - морфіну/пантопон, евокодал/.
14. В разі браку сироватки, зазначити при передачі до сітки, що ранений не одержав сироватки.
15. Раненим давати лише першу поміч, це є: Намазати околицю рани водиною, наложити стерильну газу, на неї лігніну та завинуту. При зломанні обов'язково унерухомити два сусідні суглоби. Ран не контролювати, не добувати відламків костей чи заліза та не засипати жодним порошками.
16. Санітарам не вільно робити жодних операцій/рвання зубів, добування відламків, контролі ран, наколювання суглобів, ропняків і т.п./.
17. Це може робити лише лікар-спеціаліст.
18. Кожен стрілець має мати свою особисту бінту.
19. Замовлення на ліки та переквасочний матеріал робить сотенний/чотовий/ санітар в щомісячній звіті до медика-фельчера В.О. - Цей, одержавши ліки від окружних лікарів, передає їх сотенним санітарям, а ці знова розділяють їх чотовим санітарям.

18. В разі страти аптеки треба про це негайно повідомити медика-фельчера В.О.
19. Здобуті або т.зв. "зорганізовані" ліки треба негайно передавати медикам-фельчерам В.О. Санітарям не вільно задержувати надмірної кількості ліків, перев'язочного матеріалу та інструментів.
20. Медики-фельчери та санітарі перепроводжують щоденно огляд кухарів відносно стану чистоти /руки, ноги, нігті, коростеві, вушні та з чирками/. Кухарів брудних та хворих треба негайно усувати.
21. Коло кожної кухні необхідно викопати яму, в яку скидати усі кухонні відпадки та опісля закопувати.
22. Кітли чи баняки мусять бути по видачі їжі негайно вимиті та висушені.
23. Кожний стрілець мусить мати свою власну їлунку та ложку, не вільно вживати не митих спільних їдунок а це з огляду на поширення венеричних недуг та туберкулози.
24. Що кілька днів санітарі переводять перегляд кухонного начиння, їдунок та лижок.
25. Командири чи санітарі обов'язані що один-два тижні організувати купелі або цілковите миття роями.
26. В часі маршів не вільно стрільцям пити води.
27. При відпочинках /маршових/ не вільно кластися на хребет а сидіти лише на клубі.
28. З огляду на масове поширення вошей у відділах та можливість повстання епідемії синього тифу, треба попровадити як найбільше безоглядну боротьбу з вошами а це через часте варення білля, прасування одягу гарячим залізком, парення кожухів в печі по хлібі, парення одягу в парниках з подвійним дном, або в банях з подвійним діркованим дном. Робиться це так: що наливається води на перше дно щоб не доходила до другого, на друге накладається убрання, щільно замикається та нагрівається, щоб вода через годину кипіла. Одіж опісля висушується. Воші на лоні винищуються через гоління волосся Рівном великою плягою є короста, з якою треба теж неупинно боротися. Тому що загально брех масей проти корости, треба боротися з нею домашнім способом. Робиться сильний відвар бакуну і цим відваром натирається тіло три рази денно продовж 6 днів. По тім викупатися, змінити білля а убрання випрасувати гарячим залізком на обі сторони. Спосіб інший: сирий або сухий корінь чемериці покрояти на дрібні куски, залити водою /поверх/ та довго варити. На місце виларуваної долати свіжу воду. Цим відваром натиратися як відваром бакуну. Інший спосіб: три склянки відвару чемериці, одна склянка відвару бакуну, п'ять дг. спорошкованої сірки та п'ять дг. спірту. Змішати та натиратися як вище подано.
- Всі дотеперішні локальні санітарні інструкції тратять з сьогоднішнім днем обов'язуючу силу.

/-/ Др. Софрон.